

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarius de tempore - Cod. Aug. perg. 13

[Reichenau ?], [13. Jh.]

Dominica I. mensis Augusti. Incipit prologus beati Ieronimi presbyteri in
Parabolas Salomonis. Incipiunt Parabole Salomonis [= Prou. 1,1-2,12].
Dominica II. mensis Augusti. Incipit liber Ecclesiastes ...

[urn:nbn:de:bsz:31-41548](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41548)

nus uias. anima eius erit panima illius.
factum est ergo cum completum esset ho-
locautum. precepit hieui militibus et du-
cibus suis. Ingreimini et percute eos.
nullus euadat. Percusseruntque eos ino-
re gladii. et percierunt milites et du-
ces. et ierunt in ciuitate baal. templi
et portulerunt statuam de fano baal.
et combusserunt et comminuerunt eam.
Destrueruntque edem baal. et fecerunt
pea latinas usque in diem hanc. Dele-
uit itaque hieui baal de israhel. Ty

D O M . I . O F E N S I S A U G U S T I .
I n c i p i t p r o l o g i u s b e a t i l e r o n i m i
p r i . i n p a r a b o l a s S a l o m o n i s .
Y N B A T epistola. quos iungit sa-
cerdotium. immo carta non diuidat. quod
christi necesse amor. Commentarios in osee
amos. habariam. malachia que po-
terit scripsisse. si licuisset perualtudi-
ne. Mutatis solatia sumptuum. notario
mros et librarios sustentatis. ut uobis
potissimum nrm desudet ingenium. Et
ecce exlatere frequens turba. diuersa
poscentium. quasi aut equum sit. me uo-
bis esurientibus. et alius laborare. aut
inuatione. dati et accepti cuiquam pre-
uos obnoxius sim. itaque longa egrota-
tione fractus. ne penitus hoc anno
reticerem. et apud uos mutus essem
tridui opus. uro nomini consecraui.
interpretationem uidelicet triu salomo-
nis uoluminum. masloth quod hebrei pa-

tabolas. uulgata editio puerba uo-
cat. celeth quod grece ecclesiasten. la-
tine concionatorem possumus dicere.
syrachim quod in nra lingua uertit
canticum canticorum. fertur et panate-
thos hiesu. filii syrach liber. et alius
pseudographus qui sapientia salomo-
nis inscribit. Quorum prorem et hebrai-
cum reperit. non ecclesiasticum ut apud
latinos. sed parabolas prenotatum. Cui
iuncti erant ecclesiastes et canticum canti-
corum. ut similitudinem salomonis non
solum librorum numero. sed etiam materi-
arum genere coequaret. Sed et apud
hebreos nusquam est. quia et ipse stilus
grece eloquentiam redolet. Et non
nulli scriptorum ueterum. hunc esse
uidei philonis affirmant. Sicut et
iudith et tobi et machabeorum libros.
legit quidem eos ecclesia. sed inter ca-
nonicas septuaginta non recipit. sed et
hec duo uolumina legat. ad dedica-
tionem plebis. non ad auctoritatem
ecclesiasticorum dogmatum confirmandam.
Sicut sane septuaginta interpretum.
magis editio placet. habet eam a nob
olim emdatam. Neque enim sic noua eu-
dimus. ut uetera destruamus. Et tam-
en diligentissime legerit. sciat ma-
gis nra intelligi. que non interuim-
uas transfusa coacuerunt. sed statim
de pro purissime commey data. te-
ste suum saporem seruauerunt.

Explicit prologus. Incipiunt Pa
rabole Salomonis. 1.

PARABOLÆ
salomonis filii dauid
regis isrl. ad sciendā
sapientiā & disciplinā. ad intelligen
da uerba prudentie. & suscipien
dam eruditionē doctine. iustitiā
& iudiciū & equitatem. ut detur
paruulis astutia. adolefcenti scien
tia & intellectus. Audiens sapiens
sapientior erit. & intelligens guber
nacula possidebit. Anmaduerte
parabolam & interpretationē. uerba
sapientiū & emigmata eoz. Timor
dñi. principiū sapientie. Sapien
am atq; doctrinā stulti despiciunt.

Audi fili mi disciplinā . 11
patris tui. & ne dimittas
legem matris tue. ut addatur grā
capiti tuo. & torques collo tuo.
Fili mi si te lactauerunt peccatores.
ne acquiescas eis. Si dixerunt ueni
nobiscū. insidiamur sanguini. ab
scondam tendiculas contra in
sonitem frustra. deglutiamus eum.
sicut infernus uiuentem. & integrum
quasi descendente in lacum. Omnē
p̄ciosam substantiā reperiemus. im
plebimus domos nr̄os spoliis. sor
tem mitte nobiscū. marsupium unū
sit omnium nr̄m. fili mi ne ambules
cū eis. phibe pedem tuū a semitis

eorū. Pedes enim illoz ad malū currunt.
& festinant ut effundant sanguinē.
frustra iacit rete. ante . 111

Foculos pennatoz. ipsi quoq;
contra sanguinem suū insidiant. &
moliunt fraudes contra animas suas.
Sic semite om̄is auari. animas possi
dentiū rapiunt. Sapiencia foris pre
dicat. in plateis dat uocem suā. In
capite turbarū clamitat. in foribus
portarum urbis pfert uerba sua di
cens. Usq; quo paruuli diligitis in
fantiam. & stulti ea que sibi sunt
noxia cupient. & imprudentes odi
unt scientiam. Conuertimini ad
correctionem meā. In pferam uobis
sp̄m meū & ostendam uerba mea. q̄a
uo caui & renuisti. extendi manū
meā & non fuit qui aspiceret. de
spexistis om̄e consiliū meū. & incre
pationes meas neglexistis. Ego quoq;
in interitu ur̄o ridebo. & sub iarnabo
eum uobis qd̄ timebatis aduenit.

Cum irruerit repen . 1111
tina calamitas. & irruerit
quasi tempestas ingruent. quando
uenerit sup uos tribulatio & angu
stia. tunc inuocabunt me & n̄ exau
diam. mane consurgent & n̄ inue
nient me. eo qd̄ exosam habuerunt
disciplinā. & timorē dñi n̄ suscepunt
nec acquieuerunt consilio meo. & de
traxerunt uniuersē correctioni mee.

Comedent igitur fructus uie sue. siusq;
consiliis saturabunt. Auerfio paru-
loru iustificet eos. q; pspertat fluitoz
pdet illos. Qui autem me audierit
absq; terrore reqescet. q; habundanti-
a pfructur. maloz timore sublato.

Fili mi. si suscepis sermo
nes meos. q; mandata mea ab-
seonderis penes te ut audiat sapien-
tiam auris tua. inclina cor tuu ad ag-
noscendam prudentia. Immitte
uero illam incorreptione filioz tuoz.
Si eni sapientia inuocaueris q; meli-
naueris cor tuu prudentie. si quasi-
eris eam quasi pecunia. q; sic thesau-
ros effoderis illa. tunc intelliges timo-
rem dñi. q; scientiam di inuenies. qd
dñs dat sapientia. q; ex ore eius sci-
entia q; prudentia. Custodiet rectoz
salutem. q; pteget gradientes sim-
pliciter. seruans semitas iustitie. q;
uia scoz custodiens. Tunc intelliges
iustitia q; iudiciu q; equitatem. q;
omne semitam bonam. **.VI.**

Si intrauerit sapientia cor
tuu. q; scientia anime tue
placuerit. consiliu custodiet te. q;
prudentia seruabit te. ut eruaris
de uia mala. q; ab homine. qui puer-
sa loquit. qui relinquunt iter rectu
q; ambulant p uias tenebrosas. qui
letant cu male fecerunt. q; erulant
in rebus pessimis. quoz uie puerse.

q; infames gressus eoz. ut eruaris a mu-
liere aliena. q; ab extranea. que mollit
sermones suos. q; relinquit duce
pubertatis sue. q; pacti di sui oblita.
.VII. **I**nclinata est enim ad morte domus
eius. q; ad inferos semite ipsi. Omis q;
ingredunt ad eam non reuertuntur.
nec apprehendent semitas uite. Esto
iustus. ut ambules in uia bona. q;
calle iustoz custodias. Qui eni recti
sunt habitabunt intra. q; simplices
pmanebunt in ea. Impi uero de tra-
pidentur. q; qui unque agunt aufer-
rentur ex ea. **.VIII.**

Fili mi ne obliuiscaris legis
mee. q; pcepta mea custodiat cor
tuu. Longitudinem enim dieru. q;
annos uite. q; pacem apponent t.
Misericordia q; ueritas non te deserant.
Circumda eas gutturi tuo. q; descri-
be in tabulis cordis tui. q; inuenies
gram q; disciplina bona. coram do
q; hominib. Habe fiducia in dño
extoto corde tuo. q; ne inuitaris
prudentie tue. In omnib; uis tuis
cogita illum. q; ipse diriget gressus
tuos. Ne sis sapiens aput te metipsi.
time dñm q; recede a malo. Sanctas
quippe erit umbilico tuo. q; irriga-
tio ossium tuoz. Honora dñm de tua
substantia. q; de pmitus omniu fru-
gum tuaz. q; implebunt horrea
tua saturitate. q; uino torcularia

reundabunt. Disciplina dñi fili mi ne
abicias. nec deficias cum ab eo corripis.
Quem em̄ diligit dñs corripit. q̄
quasi pater in filio complacet sibi.

Dom̄. 11. m̄sis Augusti. Incipit li

Ver ecclesastes. 1.
FRBA ECCLE
siastes. filii dauid
regis ierlm̄. Vanitas
uanitatū. dixit eccle
siastes. Vanitas uanitatū. q̄ om̄ia ua
nitas. Quid habet amplius homo.
de uniuerso labore suo. quo laborat
sub sole. Generatio p̄terit. q̄ genera
tio aduenit. terra uero in eternum stat.
Ortur sol q̄ occidit. q̄ ad locū suū
reuertitur. ibiq; renascens. ḡrat per
meridiem. q̄ flectitur ad aquilonē.
Lustrans uniuersa in circuitu p̄git
sp̄e. q̄ in circuitos suos regreditur.

Omnia flumina intrant. 11.
in mare. q̄ mare n̄ redun
dat. Ad locum unde exeunt flumi
na reuertunt. ut iterum fluant.
Cuncte res difficiles. non potest eas
homo explicare sermone. Non satu
ratur oculus uisu. nec auris implet
auditu. Quid est quod fuit. Ipsiū
qd̄ futurū ē. Qd̄ est qd̄ factum ē.
Ipsū qd̄ fiendum ē. Nichi sub so
le nouū. nec ualet quisq; dicere. ecce
hoc recens est. iam em̄ p̄cessit in seculis.
que fuerunt ante nos. Non ē prior

memoria. sed nec eorū quide que postea
futura sunt. erit recordatio apud eos.

Eq̄ futuri sunt in nouissimo. 111.
Ego ecclesastes filii rex isrl̄ in ieru
salem. q̄ p̄posui manimo meo. quere
re q̄ inuestigare sapient. de om̄ibus
que fiunt sub sole. Hanc occupationē
pessimā dedit d̄s filiis hominū. ut
occuparentur in ea. Occupatio pessima
est. cū inscrutabilia di iudicia. p̄seru
tati conatur homo. Quam d̄s dedisse
dicit. sicut q̄ illud. Mitter illis d̄s
sp̄m̄ erroris. Vidi que fiunt cuncta
sub sole. q̄ ecce uniuersa uanitas q̄
afflictio sp̄e. Pueri difficile corrigun
tur. q̄ stultorū infinitus est numerus.
Locutus sum in corde meo dicens. Cœ
magnus effectus sum. q̄ p̄cessi sapi
entia om̄is qui fuerunt ante me in
ierlm̄. q̄ mens mea contemplata ē mul
ta sapienter q̄ didici. dedi q; cor meū.
ut scirem prudentiā atq; doctrinam.
erroresq; q̄ stultitiā. Et agnouī quod
in his quoq; esset labor. q̄ afflictio sp̄e.
eo qd̄ in multa sapientia. multa sit
indignatio. q̄ qui addit scientiam.

O addit q̄ dolorem. 1111.
in corde meo. Vadam q̄
affluam deliciis. q̄ fruor bonis. Et
uidi quod hoc quoq; ēēt uanitas. Ri
sum deputaui errorem. q̄ gaudio di
ari. Quid frustra deperis. Cogitaui
in corde meo abstrahere aumo carnē

mea. ut animū meū transferrem ad sapi-
entia. deuitaremque stultitiam. donec u-
derem quid eēt utile filiis hominū.
quo facto opus est sub sole. numero
dierum uite sue. Magnificauī opera
mea. edificauī mihi domos. plantaui
uineas. feci hortos et pomeria. et con-
seui ea cuncti generis arboribus. et
excuxi mihi piscine aquarū. ut irri-
garem siluam lignorum germinantiū.
Possedi seruos et ancillas. multamque
familiā habui. armenta quoque et ma-
gnos ouium greges. ultra omnes qui fue-
runt ante me inuersionem. Coaceruaui
mihi argentū et aurum. et substan-

Fecit mihi cantores et cantantes.
et delicias filiorum hominum. et uice-
os in ministerio ad uina fundenda.
et super gressus sum opibus. omnes qui
fuerunt ante me inuersionem. Sapiencia
quoque perseuerauit mecum. et omnia que
desiderauerunt oculi mei non negaui eis.
nec prohibui cor meum. quin omni uo-
luntate fruere. et oblectaret se in
hīs que paraueram. Et hanc ratus
sum partem meam. si uterer labore

Cumque me conuertissem ad
uniuersa opera. que fecerant manus
mee. et ad labores in quibus frustra
sudaui. uidi in omnibus uanitatem.
et afflictionem animi. et nihil permanere

re sub sole. Transiui ad contemplanda
sapiencia. erroresque et stultitia. Quid
est inquam homo. ut sequi possit re-
gem factorem suum. Et in diuina
tantum precederet sapiencia stultitia.
quantum differt lux a tenebris. Sapi-
entis oculi in capite eius. stultus in
tenebris ambulat. Et didici quod
unus utriusque eēt interitus. et dixi in
corde meo. Si unus et stultus et meus
occasus erit. quid mihi prodest quod ma-
iore sapientie dedi operam. Locutus
eum mente mea. animaduerti quod
hoc quoque eēt uanitas. Non enim erit
memoria sapientis similis ut stul-
ti impetui. Par obitus. memoria
dispar. Et futura tempa obliuione.

Memeta pariter operient.
Mortuus doctus ut simi. **S. VII.**
liter ut indoctus. et ideo rediit
me uite mee. uident mala esse uni-
uersa sub sole. et cuncta uanitatem
atque afflictionem spe. Rursus dete-
ctatus sum omnem industria mea. et
que sub sole studiosissime labora-
ui. habiturus heredem post me.
quem ignoro utrum sapiens an stultus
futurus sit. Et dominabitur in labori-
bus meis. quibus sudauī et sollicitus
fui. Et est quicquid tam uanum. Unde
cessaui. renunciauique cor meum ultra
laborare sub sole. Nam cum alius
laboret in sapientia et doctrina et sol-

uetudine. homini ocioso quæstia dimit
ut. Et hoc ergo uanitas. & magnū ma
lum. .viii.

Quid p̄dedit homini de uni
uerso labore suo & afflictione sp̄e.
qua sub sole cruciatus est. Cuncti
dies eius doloribus & erumnis pleni s̄.
nec p̄noctes mente requiescit. Et
hoc nonne uanitas est. Nonne me
lius est comedere & bibere. & offen
dere anime sue bona de laboribus
suis. Et hoc de manu d̄i ē. Quis tra
uorabit & deliciis affluet ut ego.
Homini bono in conspectu suo de
dit d̄s sapientiā & scientiā & leti
tiā. peccatori autē dedit afflictio
nem & euriā sup̄fluam. ut addat
& congreget & tradat ei qui placu
it d̄o. Sed & hoc uanitas. & cassa
sollicitudo mentis. **DOM. III.**

OPENSIS AN. GUSTI. INCIPIT

D **LIBER SAPIENTIE;**
ILLIGIT F
iustitiam. qui iudi
catus terram. Sentite
de d̄no in bonitate. & in simplicitate
cordis querite illū. quō inuenie
tur ab his qui non temptant illū.
apparet autē eis qui fidem habent
in illū. Puerse enim cogitationes
separant a d̄o. p̄bata autē uirtus
corrumpit insipientes. quō in malio
lam animā non introibit sapientia.

nec habitabit in corpore subdito pec

S **catis. .II.**
anctus sp̄e discipline effu
giet fictum. & auferet se a cogitatio
nibus. que sine sunt intellectu. & cor
ripietur a sup̄ueniente iniquitate.
Benignus est enim sp̄e sapientie.
& non liberauit maledictū a labiis
suis. quō renum illius testis est d̄s.
& cordis eius scrutator ē uerus. &
lingue eius auditor. quō sp̄e d̄ni
repleuit orbem terrarum. & hoc qd̄
continet om̄a scientiam habet uocis.
Ppter hoc q̄ loquit̄ iniqua. non
potest latere. nec p̄teriet illū cor
ripientis iudicium. **.III.**

Incogitationibus impiū interrogatio erit.
sermonū autē illius auditio add̄m
ueniet. & ad correptionē iniquita
tum illius. qm̄ auris heli audit om̄a.
& tumultus murmuratiōnū n̄ ab
scondet. Custodite ergo uos a mur
muratione. que nihil p̄dest. & a de
tractione partite lingue. qm̄ sermo
obscurus in uacuū non ibit. Os autem
qd̄ mentit̄ occidit animā. Nolite
helare mortē in errore uite uite. neq;
acquiratis p̄ditionem in opibus manu
um. qm̄ d̄s mortē n̄ fecit. nec letat̄
in p̄ditione uiuorum. creauit enim ut
eēt om̄a. & sanabiles fecit nationes
orbis terrarum. & non ē illis medicam̄
tum extirminū. nec inferorum regnū in
terra.

Iustitia perpetua est & immortalis. .iiii.
impu autē manib; & uerbis accessierunt
illam. & estimantes illam amica. de
fluxerunt. & sponsonē posuerunt
ad illam. qm̄ digni sunt qui sūt ex
parte illius. Dixerunt enim apud se
non recte cogitantes. Frigiuū & cum
tedio ē tempus uite nre. & non ē re
frigeriuū infine hominis. & n̄ est qui
agnitus sit reuersus ab inferis. quia
ex nihilo nati sumus. & post hec eri
mus. tanquam si non fuerim. qm̄
fumus ablatu afflatus est in narib;
nr̄is. & sermo scutille ad commouen
dum cor nr̄m. quia extincta cinis
erit corpus nr̄m. & sp̄s diffundet̄
tanquā molis aer. & transiet uita
nr̄a tanquā uestigia nubis. & sicut ne
bula dissoluet̄. que fugata est a radi
is solis. & a calore illius aggrauata.
& nomen nr̄m obliuionē accipiet.
p̄tempus. & nemo memoriā habe
bit operum nr̄orū. Umbre enim tran
situs est tempus nr̄m. & non est re
uersio finis nr̄i. qm̄ consignata est.

U & nemo reuertetur. .v.
enite & fruamur bonis q̄
sunt. & utamur creatura tanquam
in uentute celerit. Vino p̄ioso &
unguentis nos impleamus. & non
p̄tereat nos flos tempis. Coronem̄
nos rosas. ante quā marcescant. nul
lum pratum sit qd̄ n̄ p̄transcant

luxuria nr̄a. nemo ur̄m sit exsors luxu
rie nre. Vbiq; relinquam̄ signa leti
tie. qm̄ hec est pars nr̄a & hec ē fors.

Opprimam̄ paup̄em. .vi.
iustum. & non pareamus
iudicē. nec ueterano. nec reuertam̄
canos multa tempis. Sit autem
fortitudo nr̄a lex iniustitie. quod
enī infirmū est. inutile inuenitur.
Circūuemamus ergo iustum. qm̄ in
utilis est nobis. & contrariū est opi
bus nr̄is. & imperat nobis peccata
legis. & diffamat in nos peccata
discipline nre. Amittit se scientiā
dī habere. & filiū dī se nominat.
Factus est nobis in traductionē cogi
tationū animarū nr̄arū. Grauis ē nob̄
etiam ad iudendum. qm̄ dissimilis
est aliū uita illius. & immutata ē
uie eius. tanquam nugaces estima
ti sumus ab illo. & abstinet se a iūis
nr̄is tanquā ab inmundiciis. & p̄ferat
nouissima iustorū. & gloriatur patre
d̄m se habere. .vii.

Videamus si sermones illius
ueri sunt. & temptemus que uentū
ta sunt illi. & sciem̄ que erunt no
uissima illi. Si enim est uerus fili
dī suscipiet illum. & liberabit eum
de manu contrariorū. Contumelia &
tormento introgemus illum. ut scia
mus reuerentiā illius. & p̄bemus
patientiā ei. Morte turpissima con

dempnem illum. Erat enim respectus ex
sermonibus illis. Hec cogitauerunt quod
errauerunt. excecavit enim illos ma-
litia illorum. et nescierunt sacramenta
dei. neque mercedem sperauerunt iusti-
tie. nec iudicauerunt honorem ani-
marum sanctarum. quoniam deus creauit homi-
nem inextinguibilem. et ad imaginem
sue similitudinis fecit illum. Inui-
dia autem diaboli. mors introiit.
In orbem terrarum. Inuitantur autem
illum qui sunt ex parte illius. **viu.**
Iustorum anime in manu dei sunt. et
non tanget illos tormentum mortis.
Visi sunt oculis insipientium mori.
et estimata est afflictio exitus illorum.
Et abstinere iusto abierunt inextin-
guibilem. et quod a nobis est iter extin-
guibile. illi autem sunt in pace. Et si co-
ram hominibus tormenta passi sunt.
speres illorum immortalitate plena est.
In pauca uexati. in multis bene dis-
ponent. quoniam deus temptauit illos. et
inuenit illos dignos se. Tanquam
aurum in fornace probauit illos. et in
tempore erit respectus illorum. Fulgebunt
iusti. et tanquam sentille in barundia-
neto discurrunt. ludicabunt natio-
nes. et dominabuntur populis. et regna-
bit illorum dominus in perpetuum. Qui confi-
dunt in illo intelligent ueritatem.
et fideles in dilectione accrescent il-
li. quoniam donum et pax est electis eius.

Dom. iiii. mensis Augusti. Incipit
liber ecclesiasticus. Li.

ANIS SAPIENTIA

ad domino deo est. et cum illo
fuit semper. et ante eum.

Itarenam maris. et pluuie guttas. et
dies seculi. quis dinumerauit. Altitudi-
nem celi. et latitudinem terre. et pro-
fundum abyssi. qui mensus est. Sa-
pientiam dei precedentem omnia. quis inue-
stigauit. Prior omnium creata est
sapientia. et intellectus prudentie
ab euo. Fons sapientie. uerbum dei in
excelsis. et ingressus illius mandata

eterna.

. 11 .

Radix sapientie
eui reuelata est. et astutias illius quis
agnouit. Disciplina sapientie. eui re-
uelata est. et manifestata. et multipli-
catione illius ingressus quis intellexit.
Unus est altissimus creator. omnipotens. rex
potens. et metuendus nimis. sedens
super thronum illius. et dominans deus.
Ipse creauit uiam spiritui sancto. et uidit.
et dinumerauit. et mensus est. Et ef-
fudit uiam super omnia opera sua. et super om-
nem carnem. secundum datum suum. et prebet
uiam diligentibus se. Timor domini gloria.
et glorio. et letitia. et corona exultati-
onis.

. 111 .

Timor domini delectabit cor.
et dabit letitiam. et gaudium
in longitudine dierum. Timentis dominum

bene erit in extremis. et in die defuncti
onis sue benedicet. Dilectio dei honora
bilis sapientia. Quibus autem apparuerit
inuisu. diligunt eum in uisione. et in
agnitione magnalium suorum. In uisum sapi
entiae. timor domini. et cum fidelibus in uul
ua creatus est. et cum electis feminis.
creditur. et cum iustis et fidelibus agno
scitur. Timor domini. scientiae. religiositas.
Religiositas custodiet. et iustificabit
cor. iocunditatem atque gaudium dabit.
Timentia domini bene erit. et in die con
summationis illius benedicetur. . 7111.

Plenitudo sapientiae. timere
dominum. et plenitudo fructibus
illius. Omne domum illius implebit age
nerationibus. et receptacula thesaurorum illius.
Corona sapientiae. timor domini. replens
pacem et salutis fructum. et uidit et di
numeravit eam. Vtraque autem sunt
dona dei. Scientiam et intellectum pru
dentiae. sapientia compartiet. et glo
riam tenentium se exaltat. Radix sa
pientiae est timere dominum. rami enim
illius longeuus. In thesauro sapientiae
intellectus. et scientiae. religiositas. exe
cratio autem peccatoribus. sapientia. Ti
mor domini expellit peccatum. Nam qui
sine timore est. non poterit iustifi
cari. Iracundia enim animositatis
illius. subuersio illius est. Usque in tem
pus sustinebit patiens. et postea red
ditio iocunditatis. Bonus sensus

usque in tempus abscondet uerba illius.
et labia multorum enarrabunt sensum
illius. In thesauro sapientiae signifi
catio disciplinae. execratio autem pec

Factori cultura dei. . 7112.
Uli concupiscens sapientiam.
conserua iustitiam. et deus prebebit illam
tibi. Sapientia enim et disciplina
timor domini. et quod beneplacitum
est illi. fides et mansuetudo. et ad
implebit thesauros illius. Ne fue
ris incredibilis timori domini. et ne ac
cesseris ad illum duplici corde. Ne
fueris hypocrita in conspectu homi
num. et non scandaliseris labiis tuis.
Attende nullus. ne forte cadas. et
adducas anime tue in honorationem.
et reuelet deus absconsa tua. et in me
dio synagoga elidat te. quoniam acces
sisti maligne ad dominum. et cor tuum

Fplenum est dolo et fallacia. . 7113.
Uli accedens ad seruitutem dei.
sta iniustitia et timore. et prepara
animam tuam ad temptationem. et dep
me cor tuum et sustine. Inclina aurem
tuam. et excipe uerba intellectus. et
ne festines in tempe obductionis
mortis. Sustine sustentationes dei.
conuungere deo et sustine. ut crescat
innouissimo uita tua. Omne quod tibi
applicatum fuerit accipe. et in dolo
re sustine. et in humilitate tua pa
tientiam habe. quoniam in igne probatur

aurum & argentū. homines uero re-
ceptibiles in camino humiliationis.
Credo dō & recuperabit te. & dirige-
uam tuā & spera in illū. Serua ti-
more illius. & in illo ueterasce. **VII.**

Quientes dñm sustinete
misericordias eius. & n̄ deflecta-
tis ab illo. ne cadatis. Qui timetis
dñm credite illi. & non euacuabit
merces uĩa. Qui timetis dñm spera-
te in illū. & in oblectatione ueniet
uobis misericordia. Qui timetis dñm
diligite illum. & illuminabunt
corda uĩa. Respicite filiū nationes
hominū. & sentite quia nullus spe-
rauit in dño & confusus est. p̄man-
sit in mandatis eius & derelictus est.
Aut quis inuocabit illum. & despe-
xit eum. Qm̄ pius & misericors
est d̄s nr̄. finit & remittet in tem-
pore tribulationis peccata. & p̄tec-
tor ē omnib; exquirentib; se in ue-
ritate. Ne duplex corde. & labiis
scelestis. & manib; malefacientib;
& peccatori terram ingredienti du-

Uabus uis. **VIII.**
e dissolutis corde. qui non
credunt dō. Ideo non p̄tegentur
ab eo. Ne his qui p̄diderunt susti-
nentiam. qui dereliquerunt uias
rectas. & diuertunt in uias pra-
uas. Et quid facient. cum inspie-
re ceperit dñs. Qui timent dñm

non erunt incredibiles uerbo illius.
& qui diligunt illū. conseruabunt
uiam illius. Qui timent dñm inqui-
rent que beneplacita sunt illi. &
qui diligunt eum. replebunt lege
ipsius. Qui timent dñm p̄parabunt
corda sua. & in conspectu illius scifi-
cabunt animas suas. Qui timent do-
minū custodiunt mandata illius. &
patientia habebunt usq; ad inspec-
tionem illius dicentes. si penitentiam
non egerimus incidemus in manus
d̄i. & non in manus hominū. Scdm̄
enim magnitudinē illius. sic & mi-
sericordia ipsius eū ipso est. Filiū sa-
pientie eccle uisitor. & natio illorū
obediencia & dilectio. Iudiciū patris
audite filiū dilecti. & sic facite ut
salui sitis. D̄s enim honorauit patrē
in filiis. & iudiciū matris exquirens
firmavit in filios. Qui diligit dñm.
exorabit p̄ peccatis. & continebit se
ab illis. & in oratione dierū exaudiet.
& sicut qui thesaurizat ita. & qui
honorificat matrem suam.

**Dom̄. V. mensis Augusti. Hec dom̄
euent eo anno q̄ incipit. In prin-
cipio. iiii. kl̄ Augusti. l. i.**

SAPIENTIA
filiis suis uitam inspi-
rat. & suscipit exqui-
rentes se. & p̄ibit in-
uia iustitie. Et qui illam diligit.

diligit uitā. Et qui uigilauerint ad
illam. complectabuntur placorem
illius. Qui tenuerit illam. uitā here
ditabunt. q̄ quo introibit. benedicet
d̄s. Qui seruiunt ei. obsequentes erūt
sc̄o. q̄ eos qui diligunt illam diligit
d̄s. Qui audit illam. iudicat gentes.
Et qui intuetur illam. p̄manebit

S confidens. . 11.
Si crediderit ei hereditabit il
lam. q̄ erunt in confirmatione crea
ture illoꝝ. quō in temptatione ambu
lat. cum eo. q̄ in primis elegit eum.
Timorē q̄ metum q̄ appbationem
inducet sup illum. q̄ cruciabit il
lum in tribulatione doctrine sue.
donec temptet illum in cogitatio
nibus illius. q̄ credat anime illius.
Et firmabit illum. q̄ iter adducet
directum ad illum. q̄ iustificabit eū.
q̄ denudabit abscondita sua illi. q̄
thesaurizat sup illum scientiam q̄
intellectum iustitie. Si autē obser
tauerit derelinquet eum. q̄ tradet

F eum in manus inimici sui.
illi conserua tempus. . 111.
q̄ de uita a malo. p̄ anima tua non
confundaris dicere uerū. Est enī
confusio adducens peccatū. q̄ est
confusio adducens gl̄am q̄ gr̄am.
Ne accipies faciem aduersus faciē
tuā. nec aduersus animā tuā men
datū. Non reuertaris p̄ximū tuū

in casu suo. nec retineas uerbum in
tempe salutis. Non abscondas sa
pientiam tuā in decore eius. In lin
gua enim agnoscentur sapientia.
q̄ sensus. q̄ scientia. q̄ doctrina
in uerbo sensati. q̄ firmamentū
in opib; iustitie. Non contradicas
uerbo ueritatis ullomodo. q̄ de
mendatio eruditionis tue confundere.
Non confundaris confiteri
peccata tua. q̄ ne subicias te homi
ni p̄ peccato. Noli resistere contra
faciem potentis. nec coneris con

P tra ietum fluuū. . 1111.
tra iustitia agoni hare pro
anima tua. q̄ usq; ad mortē certa
p̄ iustitia. q̄ d̄s expugnabit p̄
inimicos tuos. Noli citatus esse in
lingua tua. q̄ inutilis q̄ remissus
in opibus tuis. Noli esse sicut leo
in domo tua. q̄ uertens domesti
cos tuos. q̄ opprimens subiectos
tibi. Non sit porrecta manus tua
ad accipiendum. q̄ addandum
collecta. Noli attendere ad posses
siones iniquas. q̄ ne dixeris est
mibi sufficiens uita. Nihil enim
p̄derit in tempe uindictę q̄ ob
ductionis. Non sequaris concupi
scentiam cordis tui. q̄ ne dixeris
quomodo potui. aut quis me
subiciet p̄pter facta mea. Deus
enim uindicans uindicabit. Ne

duxeris peccau. q. quid accidit mihi
taste. Atissimus eni est patiens q.
redditor. De ppriato peccato noli
esse sine metu. neq. aditias pecca-
tum sup peccatum. q. dicas misera-
tio di magna est. multitudinis
peccatoꝝ meoꝝ miserebit. Misericordia
enim q. ua ab illo cito premat.
q. in peccatoꝝ respiciet ua illius.

Non tardes conuer. **v.**
ti addnm. q. ne differas
de die in diem. Subito enim ue-
niet ua illius. q. in tempe uindice
te dispdet te. Noli anxius esse
in diuitiis iniustis. nihil enim
pderunt tibi in die obductionis
q. uindictę. Non uentiles te in
omnem uentum. q. non eas in
omni uia. Sic enim pbatur pec-
cator in duplici lingua. **vi.**

Esto firmus in uia dñi. q. in
ueritate sensus tui q. scien-
tia. q. psequatur te uerbum pa-
cis q. iustitię. Esto mansuetus ad
audiendu uerbum di ut intelli-
gas. q. cum sapientia pferes respo-
sum uerum. Si est tibi intellectus
responde pximo. sin autē sit ma-
nus tua sup os tuū. Ne capiaris
in uerbo indisciplinato. q. confun-
daris. Honor q. glā in sermone
sensati. Lingua imprudentis. sub-
uersio est ipsius. Non appellaris

fufurto. q. lingua tua capiatis. q. con-
fundaris. Sup furem eni est confu-
sio q. penitentia. q. denotatio pessi-
ma sup bilinguem. fufuratori autē
odium q. inimicitia q. contumelia.
iustifica pusillum q. magnū. **vii.**
similiter. Noli fieri p amico.
inimicus pximo. Imperiū enim q.
contumeliā malus hereditabit. q.
omnis peccator inuidus q. bilinguis.
Non te extollas in cogitatione ani-
me tue uelut taurus. ne forte eli-
datur uirtus tua p stultitiā. q. folia
tua comedet. q. fructus tuos pdet
q. relinqueris uelut lignū aridum
in heremo. Anima enim nequam di-
spdet. qui se habet q. in gaudiū
inimici dat illum. q. deducet in
sortem impioꝝ. Verbum dulce mul-
tiplicat amicos. q. mitigat inimi-
cos. Et lingua gratio sa. in bono
homine habundauit. Multi paci-
fici sint tibi. q. consiliari tibi sit
Sunus de mille. **viii.**
Si possides amicum. in temp-
tatione posside eum. q. non faci-
le credas illi. Et enim amicus
scdm tempus suū. q. non pmane-
bit in die tribulationis. Et est ami-
cus qui conuertitur ad inimicitia.
q. est amicus qui odiū q. rixam
q. conuitia denudabit. Et autē
amicus socius mense. q. n pma

net indie necessitatis. Amicus si pman
serit. fixus erit tibi quasi coequalis.
q̄ indomesticis tuis fiducialit̄ agit.
Si humiliauerit se contra te. q̄ a facie
tua absconderit se. unanime habe
bis amicitia bonam. Ab inimicis tuis
separare. q̄ ab inimicis tuis
attende. Amicus fidelis p̄tectio for
tis. qui autē inuenit illum. inue
nit thesaurum. Amico fideli nulla
est comparatio. q̄ non est digna
ponderatio auri q̄ argenti contra
bonitatem fidi illius. Amicus fide
lis. medicamentum uite q̄ immortali
tatis. **DOM. I. MENSIS SEPT.**

**Incipit p̄logus beati Ieronimi
p̄bri in librum Iob. l. 1.**

COGOR p̄ singulos
scripture diuine lib̄s
aduersarioꝝ responde
re maledictis. qui interpretationem
meā reprehensione septuaginta inter
p̄tum criminant. quasi non q̄ apud
grecos aquila. simachus. q̄ theodoti
on. uel uerbū ē uerbo. uel sensum
ē sensu. uel ex utroq; cōmixtum q̄
medie temperatū genus translatio
nis exp̄sserunt. q̄ oīa ueteris testa
menti uolumina origenis obel̄is asse
ricisq; distinxerunt. quos uel addi
tos uel theodotione sumptos. trans
lationi antiquę inseruit. p̄bans de
fuisse quod additum ē. Discant ḡ

obtractatores mei. recipere intoto
quod impartib; suscepunt. aut in
terp̄tationē meā cū asteriscis suis
radere. Neq; enim fieri potest. ut
quos plura int̄misisse suscepimus.
non eosdem etiā in quib; dā extrasse
fateant. p̄cipue in Iob. Cui si ea que
sub asteriscis addita sunt. subtraxe
ris. pars maxima detuncabitur.
q̄ hoc dum taxat apud grecos.
Ceterum apud latinos. ante eam
translationē quā sub asteriscis q̄
obel̄is nup̄ edidimus. septingenti
ferme aut octingenti uersus sunt.
ut decurtat̄ q̄ laceratus corrosusq;
liber feditatem sui publice legen
tibus p̄beat. Hęc autē translatio
nullū de ueterib; sequitur imp̄tē.
s; ex ipso hebraico arabicoq; sermo
ne q̄ int̄dum syro. nunc uerba nē
sensus. nunc simul utraq; resonabit.
Obliquus enī etiā apud hebreos tot
liber fertur q̄ lubricus. q̄ qd̄ grece
rēthores uocant. **EXPOSITIO
MENSIS. dūmq; aliud loquit̄. ali
ud agit. aut si uelis anguillam aut
murenulam strictis tenere manibus.
quanto fortius presseris. tanto ciei
elabitur. Memini me obintelligen
tiam huius uoluminis. Iudeum quen
dam p̄ceptorem. qui apud hebreos
p̄mus haberi putabat. n̄ paruis re
demisse nūmis. cui doctrina an ali**